

Arazi Vergisi Kanununun 2 nci maddesine bir fıkra ilâvesine dair kanun lâiyhası ve Dahiliye, Ziraat, Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/237)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71-117, 6/1077

10 . IV . 1944

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun 2 nci maddesine bir fıkra ilâvesine dair Ziraat Vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 25 . III . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun 2 nci maddesine bir fıkra ilâvesine dair kanunun mucip sebepler lâiyhası

Haralarla Merinos çiftlikleri 867 numaralı kanunun 3 ncü maddesi gereğince kendi varidatlarıyla ve karasığır damızlıkhanelerinden bazıları da mütedavil sermaye ile idare olunmaktadırlar.

Bu müesseselerin arazi ve bina kıymetleri hesap bakımından bilânçolarda, demirbaş ve sabit kıymetler hesabında kayıtlı iseler de gerek toprak ve gerekse bina varlıkları Hazine namına toplu bulunmaktadır.

Ziraat Vekâletine bağlı bulunan haralarla Merinos çiftlikleri ve karasığır damızlıkhaneleri memleket hayvanlarının ıslahı için muhtaç bulunduğumuz damızlıkları yetiştirmek gibi bir âmme hizmeti ile mükellef bulunmakta ve bu müesseseler hakkında bazı istisnalarla umumî hükümler tatbik olunmaktadır.

Fakat bu kurumların durumu 1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun 2 nci maddesinin (A) fıkrasında sayılan istisnalar arasında bulunmamaktadır.

Haralarla Merinos çiftlikleri ve karasığır damızlıkhaneleri de birer âmme hizmeti ile mükellef, ticari bir gaye ve mahiyet arz etmeyen, birer Devlet müessesesi olduklarından bunların da yukarıda arzedilen istisnalar arasına girmesi gerekmektedir.

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Esas No. 1/237

Karar No. 30

13. V. 1944

Yüksek Reisliğe

1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun ikinci maddesine bir fıkra ilâvesine dair Ziraat Vekilliğine hazırlanan ve Başvekâletin 10 Nisan 1944 tarih ve 6/1077 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Encümenimize tevdi buyurulmakla bizzat Ziraat Vekilinin ve Dahiliye Vekâleti namına Mahallî İdareler ve Maliye Vekâleti namına da Varidat Umum Müdürlerinin huzuriyle tetkik ve müzakere olundu.

Bu müzakere neticesinde: Haralarla Merinos çiftliklerinin 867 sayılı kanunun 3 nci maddesi gereğince kendi varidatıyla ve karasığır damızlıkhanelerinden bazılarının da mütedavil sermaye ile idare olunduğu görülmüş ise de, bunların arazi ve binaları Hazine namına tapulu bulunduğu ve bu hizmetlerin memleket hayvanlarının ıslahı için muhtaç bulunduğumuz damızlıkları yetiştirmek gibi bir âmme hizmeti ifa etmekte olduğu anlaşılmıştır. Hara ve Merinos çiftlikleri ve karasığır damızlıkhanelerinin ticari bir gaye ve mahiyet arz etmeyip bir âmme hizmeti ile mükellef olmaları sebebiyle 1833 sayılı kanunun ikinci maddesinde tadat olunan müesseselerle aynı mahiyette bulunmalarına ve bahsa mevzu teşkil eden tekâlifin esasen cüzi oluşu hususi idareler bakımından da mahzursuz görülmesine binaen, bu müesseselerin, adı geçen kanunun ikinci maddesine bir fıkra eklenmek suretiyle arazi vergisinden istisna edilmesi ve şimdiye kadar esasen pek cüzi olan arazi vergisini vermemiş olanların gözönünde tutularak bu istisnanın teşekkülleri ta-

rihinden itibar edilmesi Encümenimizce de mahzursuz ve muvafık görülmüştür.

Ancak, müzakere esnasında, (Karasığır) kelimesi üzerinde durulmuş ve bunun gerek sığır mukabili olarak kullanılmış olmaması ve gerekse susığırını da câmi bulunması için sadece (Sığır damızlıkhaneleri) şeklinde şâmil bir ifade kullanılması daha uygun addedilmiş ve tavzih ve tashih gayesiyle de (Devlete ait arazi) tabiri tercih olunmuştur.

Havalesi veçhile Ziraat ve Maliye Encümenlerine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Da. En. Reisi	Rs. V.	Bu M. M.
Tekirdağ	Çorum	Giresun
C. Uypadın	A. Tüzün	N. Osten
Kâtip		
Seyhan	Ankara	Balıkesir
C. Oral	F. Daldal	F. Tiritioğlu
Bolu	Elâziğ	Erzincan
H. Ş. Adal	S. Sağıroğlu	Ş. Sökmensüer
Erzurum	Gazianteb	Gümüşane
N. Elgün	Dr. A. Melek	R. Güreli
İçel	Kars	Kayseri
R. Koraltan	E. Özoğuz	A. H. Kalaç
Konya	Kütahya	Siird
Ş. Ergun	Ö. B. Uşaklı	S. Tunçay
Tokad		Trabzon
A. G. Pekel		S. Abanozoğlu
Yozgad		Zonguldak
S. Korkmaz		R. Vardar

Ziraat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ziraat Encümeni
Esas No. 1/237
Karar No. 12

1 . VI . 1944

Yüksek Reisliğe

Ziraat Vekilligince hazırlanarak Başvekâletten Yüksek Meclise sunulan ve encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası okundu ve görüldü.

Hükümet ve Dahiliye Encümeninin mucip sebeplerinde de belirtildiği üzere Haralarla Merinos çiftlikleri ve sığır Damızlıkhaneleri memleket hayvanerliğinin ıslahı için damızlık yetiştirmek gibi önemli vazifeleri vardır. Âmme hizmeti gören ve ticari bir gaye takip etmiyen Devlet müessesesi olduklarından bunların da arazi vergisinden istisnaları encümenimizce de çok yerinde görülerek Dahiliye Encümeninin yaptığı değişiklikle lâ-

yiha kabul edilmiştir.

Havalelerine göre Maliye Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ziraat En. R.	M. M.	Kâtip
İzmir	Manisa	Çanakkale
R. Köken	Yaşar Özey	S. Batu
Denizli	Hakkâri	Kırklareli
E. A. Tokad	A. R. Göksidan	Z. Akın
Maraş	Mardin	Niğde
A. Yayıoğlu	I. Ülkümen	R. Dolunay
Siird	Yozgad	
A. R. Esen	M. Alpak	

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Esas No. 1/237
Karar No. 48

12 . VII . 1944

Yüksek Reisliğe

1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun 2 nei maddesine bir fıkra ilâvesine dair Ziraat Vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 25 . III . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan ve Başvekâletin 10 Nisan 1944 tarih ve 6/1077 sayılı tezkereleriyle Yüksek Meclise sunulup Encümenimize havale buyurulan kanun lâyihasıyla Dahiliye, Ziraat Encümenleri mazbataları Hükümet mümessillerinin huzuriyle tetkik ve müzakere olunarak aynen tasvip edilmiştir.

Havalesi mucibince Bütçe Encümenine tevdi

buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye En. Reisi	M. M.	Kâtip
İstanbul	Aydın	Ankara
A. Bayındır	A. Menderes	M. Aksoley
Antalya	Antalya	Kastamonu
H. T. Dağhoğlu	Dr. G. Kahraman	H. Çelen
Malatya	Tekirdağ	Tokad
M. N. Zabçı	E. Ataç	C. Kovalı
	Urfa	
	M. E. Tekeli	

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/237
Karar No. 22

6 . I . 1945

Yüksek Başkanlığa

1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun ikinci maddesine bir fıkra eklenmesine dair Ziraat Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan ve Başbakanlığın 10 Nisan 1944 tarihli ve 6/1077 sayılı tezkeresiyle sunulan kanun tasarısı Dahiliye, Maliye, ve Ziraat Encümenleri mazbatalarıyla birlikte Encümenimize verilmekle Ziraat Bakanlığıyla Dahiliye ve Maliye Bakanlıklarının mümesilleri hazır buldukları halde müzakere olundu.

Arazi Vergisi Kanununun ikinci maddesinin (A) fıkrası hükmü ile ziraatın ıslah ve inkişafını temin etmek maksadiyle kurulmuş ve kamu hizmetini görmekte bulunmuş olan Devlete, mülhak ve hususi bütçeli dairelere ve kamu faydasına hizmet eden cemiyetlere ait arazi vergiden muaf tutulmuş iken, memleket hayvanlarının ıslahı için muhtaç bulunduğumuz damızlıkları yetiştirmek gibi bir kamu hizmeti görmek maksadiyle kurulmuş ve Ziraat bakanlığına bağlı haraların, merinos çiftliklerine ve sığır damızlıkhanelerine tahsis edilmiş olan Devlet arazisi kanunda zikredilmediğinden muaflık dışında kalarak vergiye tâbi tutulmak durumuna girmiştir.

Kamu hizmetine tahsis edilmiş olan Devlet arazisinin muaflığı, kanunda prensip olarak kabul edilmiş olmasına göre, bu mahiyette bulunan haralara, merinos çiftliklerine ve sığır damızlıkhanelerine tahsis edilmiş bulunan Devlet arazisinin de muaflıktan istifade ettirilmesi mezkûr prensipe uygun görülerek kanun tasarısı Encümenimizce de yerinde bulunmuştur.

Dahiliye Encümeninin mazbatasında belirtilen sebepler, Encümenimizce de yerinde görülmüş olmakla beraber muaflıktan istifade ettirilmesi istenilen araziye daha açık bir şekilde ifade etmek maksadiyle birinci madde yeniden yazılmış ve tatbikatta, ihtilâf doğuracağı düşünülen ve muaf arazinin teşhisinde mühim bir faydası da görülemeyen (münhasıran kendi işlerinde kullanılan) tâbir maddeden çıkarılmıştır.

Öteyandan, gerek Hükümet teklifine, gerekse Dahiliye Encümeni metnine muaflığın bu müesseselerin teşekkülleri tarihinden itibaren yürümeğe başlayacağı hakkında parantez içinde bir fıkra konulmuş olup, kanun yürürlüğe girdikten sonra yeniden kurulacak olan hara ve çiftliklerle damızlıkhanelere tahsis edilecek arazinin, kuruluş tarihinden itibaren muaflıktan faydalanacağı tabii bulunmasına mebni bu kayıt, münhasıran kanunun yürürlüğe gireceği tarihe kadar tahakkuk ettirilmiş olan arazi vergilerini hedef tutmakta ve bu vergilerin aranmamasını temine mâ-tuf bulunmaktadır. Vergi muaflıklarının sarıh bir metne istinat etmesi zaruretinden başka kanunun yürürlüğe girmesinden daha evvelki zamana raci hükümlerin de açık olarak yazılması her cihetten lüzumlu olduğundan, parantez içindeki fıkranın birinci maddeden kaldırılarak, bununla temini düşünülen hususun muvakkat bir madde olarak kanuna deri kararlaştırılmıştır.

Kamutayın tasvibine konmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Reis	Reis V.	M. M.
Kastamonu	Edirne	Tokad
T. Coşkan	M. N. Gündüzalp	H. N. Keşmir
Kâtip		
İstanbul	Aydın	Bitlis
F. Öymen	Gl. R. Alpman	B. Osma
Bolu	Çanakkale	Diyarbakır
Dr. Z. Ülgen	S. T. Arsal	R. Bekit
Diyarbakır	Giresun	Giresun
Ş. Uluğ	M. Akkaya	A. Sayar
İstanbul	İstanbul	İzmir
H. Kortel	H. Ülkmen	M. Birsel
Kayseri	Manisa	Rize
F. Baysal	F. Kurdoğlu	T. B. Balta
Urfa	Yozgad	Yozgad
M. E. Tekeli	S. İçöz	A. Sungur
Zonguldak		Zonguldak
E. Erişirgil		H. A. Kuyucak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun 2 nci maddesine bir fıkra ilâvesine dair kanun

MADDE 1. — 1833 numaralı Arazi Vergisi Kanununun 2 nci maddesine aşağıdaki (E) fıkrası eklenmiştir.

(E) Ziraat Vekâletine bağlı kararlarla Merinos çiftliklerine ve karasığır Damızlıkhanelerine ait olup munhasıran kendi işlerinde kullanılan ve icar edilmeyen arazi (teşekkülleri tarihinden itibaren),

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye, Dahiliye ve Ziraat Vekilleri memurdur.

25 . III . 1944

Bş. V.	Ad. V.
Ş. Saracoğlu	R. Türel
M.M. V.	Da. V.
A. R. Artunkal	Hilmi Uran
Ha. V.	Ma. V.
N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.
Yücel	Sırrı Day
İk. V.	S. İ. M. V.
Fuad Sirmen	Dr. H. Alataş
G. İ. V.	Zr. V.
Suad H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.	Ti. V.
A. F. Cebesoy	C. S. Siren

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun ikinci maddesine bir fıkra ilâvesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — 1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun ikinci maddesine aşağıdaki (E) fıkrası eklenmiştir :

(E) Ziraat Vekâletine bağlı haralarla Merinos çiftliklerine ve sığır damızlıkhanelerine ait olup munhasıran kendi işlerinde kullanılan ve icar edilmeyen Devlete ait arazi (Teşekkülleri tarihinden itibaren),

MADDE 2. — Hükümetin teklifi aynen.

MADDE 3. — Hükümetin teklifi aynen.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Arazi vergisi hakkındaki 1833 sayılı kanunun ikinci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun ikinci maddesine aşağıdaki (E) fıkrası eklenmiştir :

(E) Devlete ait olup Ziraat Bakanlığma bağlı haralara, Merinos çiftliklerine ve sığır damızlıkhanelerine tahsis olunan ve icar edilmeyen arazi.

MUVAKKAT MADDE — Birinci madde mucibince vergiden muaf kılınan arazi için, kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar tahakkuk ettirilmiş olup da henüz tahsil edilmemiş bulunan vergiler terkin olunmuştur. Bu zamana ait olarak mezkûr arazi için yeniden vergi tahakkuk ettirilmez.

MADDE 2. — Bu kanun yayım tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini yürürlüğe Maliye, Dahiliye ve Ziraat Bakanları memurdur.